

LA MAÇONERIA A L'EXILI: FRANÇA, 1939

FREEMASONRY IN THE EXILE: FRANCE, 1939

Josep Clara Resplandis
 Departament d'Història i Història de l'Art,
 Facultat de Lletres. Universitat de Girona.
 Campus Barri Vell,
 Plaça Ferrater Mora, 1,
 17071 Girona, Espanya.
 josep.clarar@udg.edu

Rebut: 23/03/2011
 Acceptat: 23/06/2011

Resum: Entre la munió de persones que va fugir a l'exili després de la caiguda de Catalunya en poder de les tropes franquistes, els afiliats a la maçoneria representaren més d'un miler d'expatriats. Donem a conèixer una llista dels membres de la institució de l'escaire i el compàs que eren en territori francès el maig de 1939, fora dels camps de concentració. Hi descobrim personalitats rellevants de la política republicana, a escala catalana i espanyola, i valorem aspectes geogràfics de l'exili i sociològics de la germanat.

Paraules clau: exili republicà, maçoneria, França, Guerra Civil.

Abstract: *Among the people who fled into exile after the fall of Catalonia against Franco's troops, freemasons were more than thousand expatriates. We present a list of members of "the institution of square and compass" that were in France in May 1939, outside the internment camps. There we find Republican political figures, Catalan and Spanish; we value geographical and sociological aspects about the exile of the fraternal organisation.*

Key words: *Spanish republican exile community, masonry, France, Spanish Civil War.*

SUMARI: Dels Països Catalans; D'arreu d'Espanya; Notes de geografia i sociologia; Apèndix.

Unes 470.000 persones, entre civils i militars, homes i dones, nens i vells, de tota condició i estat físic, van conformar l'exili de 1939, l'èxode més multitudinari de la història de l'Estat espanyol. La República francesa, l'Estat que hagué d'acollir-los, assumí, gairebé exclusivament, la càrrega de l'emigració forçada, però els refugiats no van ser millor tractats que els presoners de guerra, car, a voltes, se'ls considerà com a criminals de dret comú. Segons Pike (1969: 115), l'actitud inhumana i irracional de les autoritats franceses i la indiferència malèvola o benigna caracteritzà el comportament de molts funcionaris, des de l'escala més alta fins la local¹.

Un dels protagonistes de l'exili, el periodista i historiador català Antoni Rovira i Virgili (1976: 188), es mostrà comprensible amb l'actitud francesa:

Amb tot i els incidents deplorables, deguts moltes vegades a la nerviositat originada per la situació, hem d'estar agraïts a França. Potser cap altre Estat no hauria permès l'entrada d'una tan formidable quantitat de gent, entre la qual hi ha de tot. Si un altre país es trobés davant d'un fenomen d'aquesta índole, probablement establiria una barrera ericada de metralladores, que no deixaria passar ningú, o bé només deixaria passar una petita minoria molt triada.

La dirigent anarquista Federica Montseny (1969: 22), en canvi, va manifestar decepció perquè:

[...] dentro del desbordamiento de toda previsión [...] hubiera podido haber más humanidad, menos refinamiento en las humillaciones, menos crueldad en el trato, menos dureza en la concepción de nuestra tragedia. [...] Nosotros no éramos súbditos de ningún país en guerra con Francia. No obstante, fuimos peor tratados que los prisioneros de guerra alemanes.

La gran majoria dels exiliats anà a parar als camps de concentració, improvisats per les autoritats franceses, en què les condicions de vida, molt precàries, propiciaren malalties i decessos. La població civil de França, que esdevingué testimoni de l'horror, la misèria i la duresa de la vida quotidiana en aquells recintes, va fer gestos personals de solidaritat. Davant d'una tragèdia tan gran, però, les mostres de suport havien de ser més intenses i generals. Després de França, Suïssa i Mèxic excel·liren especialment en les iniciatives i l'acolliment de refugiats.

Els organismes creats específicament per ajudar els refugiats vinculats a la II República –la JARE, presidida per Prieto, i el SERE, orientat per Negrín– van practicar una política selectiva que no arribà a la multitud i que topà també amb les limitacions de la policia. Va ser més interessant l'ajuda de les organitzacions humanitàries, confessionals i antifeixistes: la Creu Roja, el Socors Quàquer, el Comité National Catholique de Secours aux Réfugiées d'Espagne, la Solidarité Internationale Antifasciste, la Commission de Ravitaillement des Populations Civiles d'Espagne, la maçoneria, etc.

La maçoneria francesa organitzà comissions que visitaren els camps i es preocuparen

¹ La bibliografia sobre el tema és extensa; a tall d'exemple, vid. Peschanski, 2002; Dreyfus-Armand, 2002; Rafaneau-Boj, 1993.

perquè milloressin les condicions de vida dels refugiats. Les lògies de Perpinyà protestaren davant el prefecte per la situació dels camps i aconseguiren que millorés la distribució d'aliments. També van fer gestions similars els grups maçònics d'altres ciutats com Tolosa de Llenguadoc, Narbona, Montpeller, Carcassona, etc., i els organismes mexicans de la capital i Veracruz.

Per tal d'ajudar els exiliats espanyols, el 9 de maig de 1939, Alfredo Nistal, secretari del Gran Orient Espanyol², va trametre al cap del secretariat de la Gran Lògia de França una llista amb la relació dels germans espanyols "que se encuentran en Francia y se hallan fuera de los campos de concentración". En la letra de presentació afirmava:

J'ai le plaisir de vous envoyer cijoint le devis d'évacuation et la liste des FF. . . Espagnols qui se trouvent en dehors des camps de concentration, le tout d'après ce que nous avons convenu dans notre dernière entrevue avec le Grand-Secrétaire et vous-même; nous avons voulu que le devis d'évacuation fût soumis à l'approbation de tous nos FF . . . membres de la Commission Maçonnique Espagnole, laquelle ne s'est réunie qu'hier, et voilà pourquoi nous avons tardé à vous faire tenir ce document.

Amb l'ocupació de França pels alemanys, una còpia del document va anar a parar a mans dels serveis franquistes encarregats de reprimir els maçons espanyols³.

Els cinc-cents maçons que eren fora dels camps de concentració era només una part dels que s'exiliaren el 1939. Per les mateixes dates, n'hi havia 43 al camp de Sant Cebrià, 135 al de Bram, 150 al d'Argelers de la Marenda i 25 al de Montoliu. Es calcula que, dels 5.000 afiliats que tenia la maçoneria l'any 1936, uns 1.200 foren els qui sofriren les dures condicions de l'exili. Si hi afegíssim llurs famílies, s'arribaria a la xifra de 3.500 persones (Cruz, 1993: 538).

El llistat relaciona més de cinc-cents noms d'afiliats a la maçoneria, originaris de les diverses parts de l'Estat espanyol i defensors dels ideals d'esquerres: del comunisme al republicanisme moderat, passant pel marxisme dissident i les organitzacions sindicals més esteses entre els treballadors. De fet, són, 525 perquè hi ha uns quants noms repetits i un de ratllat: Cesáreo Vázquez Ambrós.

Dels Països Catalans

No podem entretenir-nos a identificar, un per un, tots els components, però una lectura ràpida a la llista permet de remarcar uns quants noms. Primerament, la presència de dos catedràtics de l'Institut de Girona, Marcel Santaló i Albert Balari. Altres membres gironins o vinculats a la lògia de Girona foren el ferroviari Ignacio Andrés Gil, l'advocat Jaume Balaguer i el metge Josep M. Massa Servitja. D'altra banda, relacionats amb la lògia de Figueres hi trobem Pere Bellostes, carter; Joan Carreras, escriptor; Rafael Levy, comerciant; Enric Pla, flequer; Josep Monsuñer, industrial; i Joan Sagols, pagès (Clara, 1987). També hi trobem l'empordanès Felip Parrot, nascut a les Escaules, que fou agent de policia a Barcelona.

² Alfredo Nistal Martínez va ser oficial de correus i diputat socialista per Lleó el 1931.

³ Archivo General de la Guerra Civil Española (Salamanca), fons maçoneria, lligall 277-A, expedient 497-62.

De Barcelona, ens fixem en els advocats Xavier Chaparro i Ricard Gordo; Antoni Alier, funcionari del departament d'Acció Social com a cap dels serveis del Segell Pro Infància; el pianista Leopold Cardona; Joaquim Termes, membre de la Federació Democràtica Nacionalista; l'escriptor Pere Foix (Torà de Riubregós, 1893 – Barcelona, 1978); l'anarcosindicalista Germán Horcajada; Joaquim Morlanes, comptable que assolí el càrrec de major de milícies en l'exèrcit republicà; el metge Francesc Olsina Boet, que va ser al front amb les brigades internacionals; Enric Pintado Vidal, vinculat al Casal Català d'Esquerra; Manuel Ripoll, regidor d'Esquerra a l'Ajuntament de Badalona; i Enrique Chinchilla, que va ser professor de l'Institut de Terrassa. Hi apareixen també els germans Fernández Castanyé, que durant els anys cinquanta foren empresaris del teatre Romea, i el llibreter Emili Eroles (Tàrraga, 1895 – Barcelona, 1983), que fou gran amic del poeta Salvat Papasseit.

De les terres de Lleida, destaquem els noms següents: Enric Godàs (Corbina, 1905 – Caracas, 1987) i Josep M. Benavent, metges republicans; el catedràtic Salvador Roca Lletjós, que dirigí l'Institut; Francesc Olivé Balsells, que va ser cònsol honorari del Paraguai; altres personalitats foren Eduard Andreu, Pere Buiria, Joan Nolla, Eudald Planas, Ramon Sarries i Ricard Vila Romeu. (Barrull, 1986: 146-147). De les comarques tarragonines, en sobresurten Enric Deulonder, Francesc Vallverdun i Andreu Tey (Clara, 1985: 243-249).

Notem, així mateix, la presència de representants de les lògies de les Balears que pogueren escapar de la repressió exercida a

les illes: Bartomeu Duran Caldentey, Jaume Puig Mayor... També es donà el cas entre maçons del País Valencià: l'anarquista Martí Alandi, sotssecretari de Comerç entre el novembre de 1936 i el maig de 1937; l'odontòleg Josep Estruch Ripoll; el professor Josep Serra Crespo; i els mestres Abelard Sanchis Pla i Joaquim Gadea.

Entre les persones que ostentaren càrrecs polítics a Catalunya cal esmentar: Joan Ventosa Roig, militant d'Esquerra Republicana, conseller d'Agricultura i diputat a Madrid; l'advocat Abel Velilla, diputat a Corts en representació d'Esquerra Republicana i membre del Tribunal Suprem; el també advocat Josep M. Bertran de Quintana; Francesc Detrell, agent del cos d'Investigació i Vigilància, que va ser delegat d'Ordre Públic a Tarragona el 1936 i comissari municipal de Canet de Mar i Sant Cebrià de Vallalta el 1938; el pintor Lluís Oncins; l'advocat Ramon Sanahuja, comissari delegat de la Generalitat a Tarragona entre 1938 i 1939; Joan Rodríguez Papasseit, membre de la comissaria de la Generalitat a Tarragona; el metge Tomàs Tussó, militant del POUM; i l'advocat Josep M. Xammar, dirigent del Partit Nacionalista Català.

D'arreu d'Espanya

A escala espanyola, caldria remarcar, primerament, els qui foren escollits diputats: Aurelio Almagro Gracia, diputat socialista per Conca i Granada; Eugenio Arauz Pallardó, republicà federal per Madrid; Sebastián Banzo Urrea, radical, per Saragossa; Crescenciano Bilbao Castellanos, socialista, per Huelva; Luis Cordero Bel per Huelva; Emiliano Díaz Castro, socialista, per Tenerife; Aurelio López-Malo, d'Izquierda Republicana, per Conca;

José Maldonado González, d'Izquierda Republicana, per Oviedo, futur president de la República a l'exili; Mariano Moreno Mateo, socialista, per Oviedo; Domingo Pérez Trujillo, socialista, per Tenerife; Jesús Ruiz del Río, radical socialista, per Logronyo; Ángel Sarmiento, agrari, per Oviedo; i Elpidio Villaverde Rey, d'Izquierda Republicana, per Pontevedra, també alcalde de Vilagarcía de Arousa.

Altres elements importants foren el gallec César Alvajar, que fou governador civil de Sòria el 1936; César Luis Arpón, alcalde de Calahorra; Félix Carrión Soler, advocat fiscal del Tribunal de Comptes; Pío Chaos Macazaga, dirigent d'Izquierda Republicana a Euskadi; Mariano Doporto Marchori (Càceres, 1901 – Dublín, 1964), famós meteoròleg; José Echevarría Novoa, governador civil de Ciudad Real (1931), Alacant (1932), Oviedo (1933) i Bizkaia (1936); Eduardo Cuevas de la Peña, tinent del cos de seguretat, que el 1938 esdevingué director general de Seguretat; l'advocat Andrés Hurtado del Valle, director d'*El Heraldo de Marruecos*; Alfredo León Lupión, un dels fundadors de la Unió Militar Republicana Antifeixista i comandant del cos de seguretat; Felipe de la Lama Noriega, sotsinspector general de Seguretat el 1937; Pedro Martín Puente, redactor d'*El Socialista* i cap del gabinet de premsa del ministeri de la Governació; el psicòleg Cipriano Rodrigo Lavín; el pedagog anarquista Eleuterio Quintanilla (Gijón, 1886 – Bordeus, 1966); Leoncio Villanueva Viejo, socialista asturià, que participà activament en la Revolució de 1934; l'enginyer i geògraf madrileny Fernando Oca del Valle, després professor al Paraguai i home de teatre; el químic Laureano Poza, professor de l'Escola Industrial de Vigo; i el

militar Mariano Larrañaga, gran mestre de la Gran Lògia Espanyola.

Respecte a la dinàmica interna de la pròpia societat maçona espanyola, cal destacar aquells qui ostentaren càrrecs en els seus òrgans dirigents durant l'exili: Eugeni Arauz Pallardó, Enrique Barea Pérez, Francisco Cantos Abad, Josep Estruch Ripoll, Josep Fernández Armengol, Juan Grediaga, Mateo Hernández Barroso, Julio Hernández Ibáñez, Antonio Pérez Guasch i Joaquín Velasco Corrales. Així mateix, en aquest aspecte, no podem ometre a: Lluís Umbert Santos, periodista i editor barceloní; el figuerenc Joan Carreras Salleras, ja esmentat; i José Torrente Duran, que tingué protagonisme en el retorn de la maçoneria a l'Estat espanyol després de la mort de Franco (Ferrer Benimeli, 1980: 181-195).

Entremig dels homes hi apareix una desena de representants de la maçoneria femenina: la mestra Hilda Agostini Banús, relacionada amb el Partit Republicà Radical Socialista; Luz Fernández Berbiela, asturiana, la qual, després de militar en diverses formacions d'esquerra, ingressà al Partit Comunista; Carme Julià, també mestra; i Elionor Oriola, que a Barcelona treballà en el Comitè Central d'Ajut als Refugiats⁴.

Notes de geografia i sociologia

La relació de les poblacions on residien els exiliats pertanyents a la maçoneria parla d'una dispersió obligada per les circumstàncies, però d'un determinat agrupament en aquestes localitats (Taula 1).

⁴ Sobre la maçoneria femenina, vid. Ortiz Alvear, 2007. La nostra llista afegeix noms nous als de les biografades en aquesta obra.

POBLACIÓ	DEPARTAMENT	MAÇONS ESPANYOLS
Auterive	Haute-Garonne (31)	152
Saint-Bauzille-de-Putois	Hérault (34)	47
Paris	Paris (75)	45
Bordeaux	Gironde (33)	36
Montolieu	Aude (11)	25
Toulouse	Haute-Garonne (31)	19
Montauban	Tarn-et-Garonne (82)	15
Perpignan	Pyrénées-Orientales (66)	14
Pornic	Loire-Atlantique (44)	14
Lyon	Rhône (69)	13
Marseille	Bouches-du-Rhône (13)	8
Biarritz	Pyrénées-Atlantiques (64)	7
Orléans	Loiret (45)	7
Nîmes	Gard (30)	7
Bayonne	Pyrénées-Atlantiques (64)	6
Melun	Seine-et-Marne (77)	5

Taula 1. Relació de maçons espanyols per població i departament francesos.

Com es veu, la majoria dels exiliats restà en departaments del sud de França, propers a la frontera. Tant a Auterive com a Sant Bauzille-de-Putois existiren acolliments especials per als maçons. Són significatives, així mateix, les presències a Paris, Bordeaux, Montolieu i Toulouse, ciutat que esdevindria una de les capitals de l'exili espanyol (Domergue, 1999). Des de punt de vista de les seves ocupacions,

hi trobem advocats, artistes, comerciants, funcionaris, metges, militars, músics, periodistes, polítics i professors; és a dir, tota la representació professional que donà vida a la maçoneria espanyola durant la II República. A la llista no hi apareix relacionada l'ocupació laboral dels maçons exiliats, malgrat que en aquest aspecte afegixo la informació obtinguda d'altres fonts. Una

ANY	NOM
1947	Antoni Ventura, Esteve Batlle, Nicolau Carratalà, Felip Parrot, Manuel Pérez, Antoni Rafel, Joan Riera i José M. Villafranca
1948	Albert Balari, Faust Blanes, Manuel de Castro, Josep Junoy, Joan Nolla i Àngel Sampere
1949	Miquel Domènech, Josep Soler, Joan Tressens, Carme Ortola
1950	Narcís Quintana
1953	Pedro Alon
1954	Santiago Alfonso i Francisco García
1955	Conrad Turon

Taula 2. Retorn gradual d'alguns maçons de l'exili.

mostra de més d'un centenar de casos ens parla d'una representació sòlida del sector de l'ensenyament: entre mestres, professors i catedràtics, sumen 20 maçons. També són significatives les professions d'advocat (18 membres), de la medicina –metges i odontòlegs– (14), militars (15), comerciants (8), periodistes (7) i industrials (6).

Per a molts dels protagonistes de l'èxode, l'exili va durar fins la mort. Va haver-n'hi que romangueren per sempre a França, i d'altres que foren acollits en països americans. També es donaren casos, però, en que sofriren l'urpa dels nazis. D'altres, en canvi, retornaren a l'Estat espanyol legal i gradualment, sobretot després de l'indult de 1945. N'he pogut documentar uns quants exemples per mitjà dels registres de la policia de la frontera, l'estudi dels quals encara està en curs (Taula 2).

Així mateix, es donaren casos d'elements que travessaren la frontera clandestinament

i que foren apressats per les forces d'ordre públic espanyoles. L'exemple més clar seria el de Joan Rodríguez Papasseit, detingut el 8 de juny de 1948 a la Cerdanya, quan pretenia esdevenir l'enllaç de Josep Tarradellas amb l'interior de Catalunya (Clara, 2002: 100).

Cal advertir, de tota manera, que per als qui seguiren el camí legal, la reintegració a la vida quotidiana no va resultar fàcil, car hagueren de sotmetre's a les lleis del franquisme. Ho podem observar en el comunicat de la Direcció General de Seguretat al governador civil de Girona, quan el 10 d'abril de 1944 advertia que:

[...] ha sido autorizada la entrada en España de Manuel de Castro Tiedra, anciano de 73 años que se halla ciego y al parecer enfermo. Ruego a V. E. se digno dar las órdenes oportunas para que cuando se presente en aquella frontera se proceda a su traslado a Madrid, donde deberá quedar a disposición del Ilmo.

Josep Clara Resplandis

La maçoneria a l'exili: França, 1939

Sr. Jefe Superior de Policía, por tener determinados antecedentes en esta Dirección General de Seguridad⁵.

Castro, periodista i escriptor originari de Baza, va trigar quatre anys a

presentar-se, potser perquè ja preveia que les coses no serien planeres.

Per evitar qualsevol mena de problemes, doncs, d'altres perllongaren el retorn fins després de la mort del general Franco.

---

⁵ Arxiu Històric de Girona, fons del Govern Civil, expedients de fronteres, 53/32.

Apèndix.

COGNOMS, NOM	POBLACIÓ, DEPARTAMENT	PROFESSIÓ
1. Abad López, Carlos	Auterive, Haute-Garonne (31)	militar
2. Abarrategui Pontes, Alejandro	Paris (75)	perit industrial
3. Agostini Banús, Hilda	Val-des-Pins, Sussargues, Hérault (34)	mestra
4. Aguirre González, Marcelino	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
5. Alandi Pomer, Martí	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
6. Albadalejo Játiva, José	Hendaye, Pyrénées-Atlantiques (64)	
7. Alcaide Caracuel, Juan	Le Boulou, Pyrénées-Orientales (66)	traductor
8. Alfonso Pla, Santiago	Auterive, Haute-Garonne (31)	
9. Alier Torrents, Antoni	Auterive, Haute-Garonne (31)	empleat
10. Alifa Gómez, Francisco	Melun, Seine-et-Marne (77)	
11. Almagro Gracia, Aurelio	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	metge
12. Almoina Mateos, José	Marseille, Bouches-du-Rhône (13)	funcionari de correus
13. Alon Belda, Pedro	Auterive, Haute-Garonne (31)	
14. Alonso de Landáburu, Manuela Rosa	Auterive, Haute-Garonne (31)	
15. Alonso Fresno, David	Bordeaux, Gironde (33)	
16. Alvarar Diéguez, César	Auterive, Haute-Garonne (31)	periodista
17. Álvarez Álvarez, Ismael	Bordeaux, Gironde (33)	
18. Álvarez Álvarez, Jenaro	Bordeaux, Gironde (33)	
19. Álvarez Argüelles, Avelino	Auterive, Haute-Garonne (31)	

Taula 3. Llista dels maçons exiliats a França que eren fora dels camps⁶.

⁶ He reelaborat el llistat per ordre alfabètic. Sempre que ha estat possible, s'han corregit les transcripcions errònies dels cognoms, força habituals. Un exemple només per fer notar que la identificació és a voltes difícil: Pere Buiria Foixench hi surt com a Pedro Buire Joivench. Penso que en el cas de Renau Azzati s'ha de tractar del periodista valencià Arnaldo Azzati, que Francesc Riqués Mòdol és Francesc Arqués Mòdol, lleidatà, i que Arnedo Oliva hauria de ser Amadeu Oliva, que va ser delegat de la Generalitat a Girona.

20. Álvarez García, Enrique	Paris (75)	
21. Álvarez García, Herminio	Toulouse, Haute-Garonne (31)	industrial
22. Álvarez Granell, Manuel	Bordeaux, Gironde (33)	
23. Álvarez Samper, Enrique	Aurillac, Cantal (15)	
24. Álvarez Samper, Manuel	Montolieu, Aude (11)	
25. Álvaro Fernández, José	Bordeaux, Gironde (33)	
26. Amado Serrano, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
27. Ampudia Hurtado, Florenci	Lyon, Rhône (69)	comerciant
28. Andrés Gil, Ignacio	Auterive, Haute-Garonne (31)	ferroviari
29. Andreu Lamarca, Eduard	Rouen, Seine-Maritime (76)	
30. Anglada Calvet, Rogeli	Auterive, Haute-Garonne (31)	
31. Añover, Eduardo Antonio	Auterive, Haute-Garonne (31)	
32. Aragonès Ardèvol, Antoni	Auterive, Haute-Garonne (31)	
33. Arauz Pallardó, Álvaro	Rivesaltes, Pyrénées-Orientales (66)	
34. Arauz Pallardó, Eugenio	Rivesaltes, Pyrénées-Orientales (66)	metge
35. Arbós Arquer, Pere	Montolieu, Aude (11)	
36. Ariño Herrera, Cándido	Saint-Hippolyte-du-Fort, Gard (30)	
37. Arpón, César Luis	Bordeaux, Gironde (33)	
38. Arroyo Mera, Dionisio	Auterive, Haute-Garonne (31)	militar
39. Azzati Cutanda, Renau (?)	Paris (75)	periodista
40. Balaguer Tort, Jaume	Saint-Jean-de-Luz, Pyrénées-Atlantiques (64)	advocat
41. Balari Galí, Albert	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	catedràtic
42. Balbín Valdés, Modesto	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	
43. Baliellas Gros, Francisco	Auterive, Haute-Garonne (31)	
44. Ballera Duque, Lluís	Paris (75)	empleat
45. Banzo Urrea, Sebastián	Saint-Junien, Haute-Vienne (87)	comptable
46. Barberá Hernández, Juan	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
47. Barea Pérez, Enrique	Toulouse, Haute-Garonne (31)	empleat
48. Bas Navarro, José M.	Auterive, Haute-Garonne (31)	
49. Battle Blanco, Esteve	Cerbère, Pyrénées-Orientales (66)	
50. Bautista Almenara, Luis	Auterive, Haute-Garonne (31)	

51. Bayona Mulero, José	Montolieu, Aude (11)	pilot mercant
52. Bellido Carreras, Fernando	Auterive, Haute-Garonne (31)	
53. Bellostes Vilanova, Pere	Saint-Laurent-de-Cerdans, Pyrénées-Orientales (66)	carter
54. Benavent Carracedo, Josep	Ax-les-Thermes, Ariège (09)	metge
55. Benet Zaragoza, Marcos	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	dependent de tribunals
56. Benito Portugal, Faustino	Chilleurs-aux-Bois, Loiret (45)	mestre
57. Bernardo Pérez, Ricardo	Agen, Lot-et-Garonne (47)	
58. Berrocal Hernández, Francisco	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
59. Bertran de Quintana, Josep M.	Saint-Sulpice-la-Pointe, Tarn (81)	advocat
60. Bilbao Castellanos, Crescenciano	Nevers, Nièvre (58)	metal·lúrgic
61. Blanes Ferrer, Faust	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
62. Bofill Saumell, Enric	Paris (75)	
63. Borrego Moreno, Manuel	Marseille, Bouches-du-Rhône (13)	
64. Botey Beuló, Jaume	Auterive, Haute-Garonne (31)	comerciant
65. Bovet Pascual, Manuel	Nîmes, Gard (30)	
66. Bravo Arias, Antonio	Paris (75)	
67. Bravo Valverde, José	Bayonne, Pyrénées-Atlantiques (64)	
68. Brugueras Marielles, Juan	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
69. Bruquetas Sánchez, José	Noyon, Oise (60)	
70. Buiria Foixench, Pere	Auterive, Haute-Garonne (31)	
71. Buker, Abdel Kader	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
72. Burguet Morán, Carlos	Auterive, Haute-Garonne (31)	
73. Cabanes Roquet, Alfred	Toulouse, Haute-Garonne (31)	
74. Cabrera Toba, Antonio	Paris (75)	tècnic de publicitat
75. Cama Font, Jaume	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
76. Camblor Escobie, Baltasar	Nevers, Nièvre (58)	
77. Camblor Escobie, Carlos	Bordeaux, Gironde (33)	

78. Campano Fernández, Jerónimo	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	
79. Campos Pellejero, Pablo	Paris (75)	
80. Campuzano Ibáñez, Tadeo	Bordeaux, Gironde (33)	
81. Canals Serrano, Josep	Missègre, Aude (11)	
82. Cano Sirvent, Cristóbal	Bordeaux, Gironde (33)	electricista
83. Cantos Abad, Francisco	Rivesaltes, Pyrénées-Orientales (66)	
84. Caparrós González, José	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
85. Caparrós González, Luis	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
86. Capó Bonnafous, Eduardo	Bordeaux, Gironde (33)	
87. Caracena Díaz, Salvador	Auterive, Haute-Garonne (31)	
88. Carasusan Azagra, Vicente	Auterive, Haute-Garonne (31)	
89. Cardona Carreras, Leopold	Toulouse, Haute-Garonne (31)	pianista
90. Cardona Serra, José M	Auterive, Haute-Garonne (31)	
91. Cardús Rey, Jaume	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	
92. Carratalà Carbonell, Nicolau	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
93. Carreras Salleras, Joan	Auterive, Haute-Garonne (31)	escrivent
94. Carreté Font, Benito	Sées, Orne (61)	
95. Carrión Avilés, Asensio	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
96. Carrión Soler, Félix	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	fiscal
97. Carro Berdejo, José	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	
98. Casado, Manuela	Lyon, Rhône (69)	
99. Casals Martínez, Augusto	Paris (75)	
100. Casas Maymó, Miquel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
101. Casas Petit, Joan	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
102. Casasola Bazán, Juan	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
103. Castillo Blasco, Eduardo	Bordeaux, Gironde (33)	
104. Castillo Iglesias, Diego	Auterive, Haute-Garonne (31)	

105. Castillo Iglesias, Luis	Auterive, Haute-Garonne (31)	
106. Castillo Quejido, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
107. Castro de la Torre, Antonio	Bordeaux, Gironde (33)	
108. Castro Tiedra, Manuel de	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	periodista
109. Cervantes Delmonte, Juan	Auterive, Haute-Garonne (31)	
110. Cesari Mercadal, Luis	Auterive, Haute-Garonne (31)	
111. Chaos Macazaga, Pío	Enghien-les-Bains, Val-d'Oise (95)	
112. Chaparro Riera, Xavier	Le Havre, Seine-Maritime (76)	advocat
113. Chaveli Lloret, Vicente	Auterive, Haute-Garonne (31)	
114. Chies Serra, Mateo	Auterive, Haute-Garonne (31)	
115. Chinchilla Aledo, Enrique	Lyon, Rhône (69)	professor
116. Cimadevilla López, Luciano	Biarritz, Pyrénées-Atlantiques (64)	
117. Ciruelos Barbero, Benito	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	
118. Civit Belfort, Joan	Auterive, Haute-Garonne (31)	metge
119. Clapés Roca, Francisco J.	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	
120. Codina Amargant, Josep	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
121. Coello de Portugal, José Luis	Auterive, Haute-Garonne (31)	militar
122. Cordero Bel, Luis	Paris (75)	advocat
123. Corominas Macià, Artur	Montolieu, Aude (11)	
124. Cortés Navajas, Joaquín	Yvetot, Seine-Maritime (76)	
125. Cortés Ortiz, Arturo	Toulouse, Haute-Garonne (31)	
126. Crespo Aguado, Bernardino	Villeparisis, Seine-et-Marne (77)	
127. Crosa Santiago, Abelardo	Saint-Valery-en-Caux, Seine-Maritime (76)	
128. Cruz Morales, Rafael	Auterive, Haute-Garonne (31)	
129. Cuadrado Moure, Arturo	Auterive, Haute-Garonne (31)	escriptor
130. Cuevas de la Peña, Eduardo	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	militar
131. Cuquerella Gomar, Víctor	Paris (75)	metge
132. Cusiné Valls, Joan	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	

133. Dañoibeitia Dañoibeitia, Santiago	Enghien-les-Bains, Val-d'Oise (95)	
134. Delgadillo González, Juan	Latour-de-Carol, Pyrénées-Orientales (66)	
135. Detrell Lautrec, Francesc	Toulouse, Haute-Garonne (31)	funcionari
136. Deulonder Molina, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
137. Deulonder Quintana, Enric	Auterive, Haute-Garonne (31)	
138. Díaz Castro, Emiliano	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	advocat
139. Diego Arnauda, José	Auterive, Haute-Garonne (31)	
140. Diéguez Rodríguez, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
141. Díez Calleja, Alipio	Auterive, Haute-Garonne (31)	militar
142. Díez de los Ríos, Luisa	Auterive, Haute-Garonne (31)	
143. Diufort Navarro, Antonio	Auterive, Haute-Garonne (31)	
144. Domènech Folch, Miquel	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
145. Domènech Sánchez, Manuel	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
146. Domínguez Carbajo, César	Canteleu, Seine-Maritime (76)	
147. Domínguez Fernández, Salvador	Auterive, Haute-Garonne (31)	
148. Doporto Marchori, Mariano	Bayonne, Pyrénées-Atlantiques (64)	meteoròleg
149. Dueso Landaia, Julio	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	militar
150. Duran Bach, Carles	Orléans, Loiret (45)	
151. Duran Bach, Joaquim	Orléans, Loiret (45)	
152. Duran Caldentey, Bartomeu	Auterive, Haute-Garonne (31)	comerciant
153. Echevarría Novoa, José	Paris (75)	
154. Edo Pons, Vicente	Bordeaux, Gironde (33)	
155. Egea Ortigosa, Antonio	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
156. Eroles Perelló, Emili	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	llibreter
157. Escribano Yagüe, Daniel	Bayonne, Pyrénées-Atlantiques (64)	
158. Escudero Larramendi, Francisco	Bordeaux, Gironde (33)	

159. Espejo Torrecilla, Fulgencio	Auterive, Haute-Garonne (31)	
160. Esteban Rivero, Gumersindo	Belle-Île-en-Mer, Morbihan (56)	
161. Estruch Ripoll, Josep	Toulouse, Haute-Garonne (31)	odontòleg
162. Estupiñà Labèrnia, Josep	Montpellier, Hérault (34)	
163. Fábrega Pintaluba, Luis	Marseille, Bouches-du-Rhône (13)	
164. Farrás Ebrieres, José	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
165. Farré Admetlla, Francisco	Béziers, Hérault (34)	
166. Ferbal Campo, Daniel	Toulouse, Haute-Garonne (31)	catedràtic
167. Fernández Álvarez, Federico	Bordeaux, Gironde (33)	
168. Fernández Ardaya, José	Auterive, Haute-Garonne (31)	
169. Fernández Armengol, Josep	Auterive, Haute-Garonne (31)	artista d'òpera
170. Fernández Bardiela, Luz	Auterive, Haute-Garonne (31)	
171. Fernández Casero, Justo	Bordeaux, Gironde (33)	
172. Fernández Castanyé, Claudi	Auterive, Haute-Garonne (31)	actor de teatre
173. Fernández Castanyé, Joan	Auterive, Haute-Garonne (31)	actor de teatre
174. Fernández Fernández, Benigno	Paris (75)	
175. Fernández Gabriel, Valeriano	Lyon, Rhône (69)	
176. Fernández Guzmán, Santiago	Auterive, Haute-Garonne (31)	
177. Fernández Lesmes, Esteban	Cerceaux, Fresnay-l'Évêque, Eure-et-Loir (28)	
178. Fernández Murias, José	La Guerche, Indre-et-Loire (37)	
179. Fernández Ramos, Rafael	Amélie-les-Bains-Palalda, Pyrénées-Orientales (66)	
180. Fernández Salgado, Eloy	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
181. Fernández Suárez, Severino	Yvetot, Seine-Maritime (76)	
182. Ferrera Ferraz, ?	?	
183. Ferrés Solves, Salvador	Paris (75)	

184. Ferro Álvarez, José	Banyuls-sur-Mer, Pyrénées-Orientales (66)	
185. Foix Casas, Pere	Auterive, Haute-Garonne (31)	escriptor
186. Fojó Márquez, Elena	Berche, Doubs (25)	
187. Fuertes de la Fuente, José	Auterive, Haute-Garonne (31)	
188. Gadea Fernández, Joaquim	Montolieu, Aude (11)	mestre
189. Gallego Bermúdez, Francisco	Ruelle-sur-Touvre, Charente (16)	
190. Garau Contestí, Pere A	Auterive, Haute-Garonne (31)	
191. García Álvarez, Enrique	Paris (75)	
192. García Capdevila, Eduardo	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
193. García Gandía, Abelardo	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
194. García García, Francisco	Auterive, Haute-Garonne (31)	
195. García Gutiérrez, Antonio	Canteleu, Seine-Maritime (76)	
196. García Jiménez, Tomás	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
197. García Vidal Fernández, Manuel	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	
198. Garzón Baonza, Antonio	Paris (75)	advocat
199. Gatell Capella, Miquel	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	
200. Gibert Gomis, Robert	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
201. Gil Gallego, Francisco	Auterive, Haute-Garonne (31)	
202. Gil Mariscal, Félix	Montolieu, Aude (11)	advocat
203. Giménez Aparicio, Luis	Auterive, Haute-Garonne (31)	
204. Giménez Ramón, Santiago	Auterive, Haute-Garonne (31)	
205. Godàs Vila, Enric	Salses-le-Château, Pyrénées-Orientales (66)	metge
206. Gómez de la Lérica Puig, José	Montolieu, Aude (11)	
207. Gómez García, Arsenio	Bayonne, Pyrénées-Atlantiques (64)	
208. Gómez Redondo, César	Auterive, Haute-Garonne (31)	
209. González Bueno, Jaime	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	

210. González Castroverde, Ceferino	Neuilly, Nièvre (58)	perit agrícola
211. González Castroverde, Manuel	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
212. González Gil, Ramiro	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
213. González Haro, Ceferino	Guéret, Creuse (23)	
214. González Haro, Luis	Neuilly, Nièvre (58)	
215. González Monjas, Gabriel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
216. González Vázquez, Aníbal	Montolieu, Aude (11)	
217. Goñi Labarta, Daniel	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	odontòleg
218. Goñi Urriza, Salvador	Bayonne, Pyrénées-Atlantiques (64)	
219. Gordo Fornés, Ricard	Le Havre, Seine-Maritime (76)	advocat
220. Gozalbes Montaner, Antonio	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
221. Granda González, Ricardo	Auterive, Haute-Garonne (31)	
222. Granda Santobeña, Alfonso	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	
223. Grediaga Vila, Juan	Eauze, Gers (32)	
224. Gresa Prats, Gabriel	Marseille, Bouches-du-Rhône (13)	
225. Gual Sabater, Joaquim	Nîmes, Gard (30)	
226. Gurría Martí, Mario	Montolieu, Aude (11)	
227. Guzmán Izquierdo, Julio	Melun, Seine-et-Marne (77)	
228. Hernández Barroso, Mateo	Paris (75)	
229. Hernández Ibáñez, Julio	Paris (75)	professor
230. Hernández Jiménez, Máximo	Noyon, Oise (60)	
231. Hernando Solana, Manuel	Montolieu, Aude (11)	magistrat
232. Herrera Rodríguez, Andrés	Paris (75)	
233. Herrera Trujillo, Ulises	Lizy, Aisne (02)	
234. Herrero Pérez, Lamiro	Paris (75)	
235. Horcajada Manzanares, Germán	Latour-de-Carol, Pyrénées-Orientales (66)	
236. Hormigo Sánchez, José	Auterive, Haute-Garonne (31)	
237. Hurtado del Valle, Andrés	Montolieu, Aude (11)	advocat

238. Ibáñez Miguel, Carlos	Hendaye, Pyrénées-Atlantiques (64)	
239. Iglesias Estévez, Héctor	Auterive, Haute-Garonne (31)	
240. Infante Giménez, Nicolás	Mahéru, Orne (61)	
241. Jardí Porres, Jesús	Auterive, Haute-Garonne (31)	
242. Julià Riqué, Carme	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	mestra
243. Junoy Güell, Josep	Auterive, Haute-Garonne (31)	
244. Lagares Pérez, Enrique	Auterive, Haute-Garonne (31)	
245. Lama Noriega, Felipe de la	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
246. Laredo Vega, Luis	Biarritz, Pyrénées-Atlantiques (64)	
247. Larrañaga García, Mariano	Pornic, Loire-Atlantique (44)	militar
248. Latorre Bailón, Marcos	Montolieu, Aude (11)	
249. Lax Zapater, Jacinto	Auterive, Haute-Garonne (31)	
250. Lázaro Carbonell, Ignacio	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
251. Leal Crespo, Luis	Béziers, Hérault (34)	
252. León Lupión, Alfredo	Cahors, Lot (46)	militar
253. Levy Toquenas, Rafael	Auterive, Haute-Garonne (31)	comerciant
254. Llàcer Solà, Joan	Auterive, Haute-Garonne (31)	
255. Llagunes Farràs, Antoni	Orléans, Loiret (45)	
256. Llorente de la Rosa, José	Yvetot, Seine-Maritime (76)	
257. Lluís Cuxart, Baldomer	Montolieu, Aude (11)	
258. Lluís Roca, Jaume	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
259. López de Rodas, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
260. López Jainer, Fernando	Toulouse, Haute-Garonne (31)	
261. López Lucas, Mariano	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	
262. López Malo, Aurelio	Paris (75)	advocat
263. López Miluy, Juan	Paris (75)	
264. López Picaros, Antonio	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
265. Macías González, Antonio	Auterive, Haute-Garonne (31)	
266. Madariaga Rojo, José	Bordeaux, Gironde (33)	
267. Madrazo Piñeiro, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
268. Magide Gurrera, Francisco	Auterive, Haute-Garonne (31)	

269. Maldonado González, José	Compiègne, Oise (60)	advocat
270. Marban Santos, Salvador	Paris (75)	
271. March Planisoles, Julio	Bordeaux, Gironde (33)	
272. Marengo Reja, Servando	Bordeaux, Gironde (33)	militar
273. Mariné Ramisa, Mateu	Auterive, Haute-Garonne (31)	
274. Marqués Carracedo, Manuel	Bordeaux, Gironde (33)	
275. Martín Barco Huertas, Claudio	Bordeaux, Gironde (33)	militar
276. Martín de Antonio, Francisco	Paris (75)	
277. Martín López, Fernando	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
278. Martín Puente, Pedro	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	periodista
279. Martín Sanz, Francisco	Dreux, Eure-et-Loir (28)	
280. Martínez Díaz, Luis	Montpellier, Hérault (34)	
281. Martínez García, Elías	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
282. Martínez Matilla, Héctor	Paris (75)	
283. Martínez Moreno, Luis	Auterive, Haute-Garonne (31)	
284. Martínez Sánchez, Manuel	Ruelle-sur-Touvre, Charente (16)	
285. Masdefiol Beltrán, Josep	Paris (75)	
286. Massa Servitja, Josep M.	Biarritz, Pyrénées-Atlantiques (64)	metge
287. Mateo Sousa, Eligio	Canet-en-Roussillon, Pyrénées-Orientales (66)	
288. Mateos Muñoz, Agustín	Sète, Hérault (34)	
289. Maynadé Mateos, Arnaldo	Paris (75)	
290. Mayral Martínez, José Luis	Nîmes, Gard (30)	
291. Meca Sánchez, Fernando	Auterive, Haute-Garonne (31)	
292. Mejorada Paz, Francisco	Orléans, Loiret (45)	interventor
293. Mejuto Vázquez, Jesús	Auterive, Haute-Garonne (31)	mestre
294. Menache Menahen, Luis	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
295. Méndez Carballo, Javier	Auterive, Haute-Garonne (31)	militar
296. Méndez León, Carlos	Bordeaux, Gironde (33)	
297. Méndez Pérez, José	Saint-Brevin-les-Pins, Loire-Atlantique (44)	

298. Menéndez Suárez, Ángel	Biarritz, Pyrénées-Atlantiques (64)	
299. Mias Codina, Josep	Montpellier, Hérault (34)	
300. Millán Rodríguez, Teodoro	Auterive, Haute-Garonne (31)	
301. Miralles Jandarán, Sebastián	Auterive, Haute-Garonne (31)	
302. Miranda Quiñones, Fernando	Le Havre, Seine-Maritime (76)	advocat
303. Miró Vives, Magí	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
304. Mochón Rojas, Francisco	Bordeaux, Gironde (33)	
305. Moneba Sánchez, Daniel	Sète, Hérault (34)	
306. Monge Ruesca, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
307. Monreal Monreal, José	Palavas-les-Flots, Hérault (34)	
308. Monsuñer Clos, Josep	Lyon, Rhône (69)	industrial
309. Montellano Gómez, Jacinto	Enghien-les-Bains, Val-d'Oise (95)	
310. Montoro Ors, Ruperto	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
311. Montoya García, Fausto	Auterive, Haute-Garonne (31)	
312. Morales Carrasco, Gaspar	Vernet-les-Bains, Pyrénées-Orientales (66)	
313. Moreno Castro, Valeriano	Lyon, Rhône (69)	
314. Moreno Fernández, Landelino	Paris (75)	
315. Moreno López, Julián	Esbly, Seine-et-Marne (77)	
316. Moreno López, Teófilo	Esbly, Seine-et-Marne (77)	
317. Moreno Mateo, Mariano	Paris (75)	advocat
318. Moreno Remacha, José	Paris (75)	
319. Moreno Rodríguez, Agustín	Auterive, Haute-Garonne (31)	
320. Moret Casals, Emili	Paris (75)	
321. Mori Sala, Arturo	Bordeaux, Gironde (33)	
322. Morlanes Jaulín, Joaquín	Auterive, Haute-Garonne (31)	militar
323. Moya Salvatierra Antonio	Auterive, Haute-Garonne (31)	
324. Munera Martínez, Juan	Ruelle-sur-Touvre, Charente (16)	
325. Muntané Mitjà, Francesc	Auterive, Haute-Garonne (31)	
326. Muñoz García, Gabriel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
327. Muñoz López, Orencio	Melun, Seine-et-Marne (77)	

328. Muñoz Mena, Eugenio	Bordeaux, Gironde (33)	químic
329. Nájera García, Antonio	Auterive, Haute-Garonne (31)	
330. Neto Carrión, Juan	Auterive, Haute-Garonne (31)	professor
331. Nieto Rodríguez, Juan	Montolieu, Aude (11)	
332. Nolla Pujol, Joan	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
333. Núñez Callejón, Ignacio	Auterive, Haute-Garonne (31)	
334. Núñez Villatoro, Fernando	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
335. Oca del Valle, Fernando	Monguilhem, Gers (32)	enginyer
336. Ocina Alexandre, Andrés	Le Pin-au-Haras, Orne (61)	
337. Olalla Cremades, Juan Antonio	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	
338. Oliva Ayats, Arnedo (?)	Céret, Pyrénées-Orientales (66)	
339. Olivé Balsells, Francesc	Marseille, Bouches-du-Rhône (13)	
340. Ollé Bernis, Joaquim	Auterive, Haute-Garonne (31)	
341. Oller Vilar, Antoni	Auterive, Haute-Garonne (31)	
342. Olsina Bohet, Francesc	Pézenas, Hérault (34)	metge
343. Oncins Ariño, Lluís	Auterive, Haute-Garonne (31)	pintor
344. Oriola Carré, Elionor	Auterive, Haute-Garonne (31)	
345. Ortega Brocal, Arturo	Vic-Fezensac, Gers (32)	
346. Ortega Fernández, Juan	Auterive, Haute-Garonne (31)	
347. Orlola Paulino, Carme	Berck, Pas-de-Calais (62)	
348. Osorio Álvarez de Ron, Antonio	Biarritz, Pyrénées-Atlantiques (64)	
349. Osorio Docampo, Fernando	Paris (75)	actor
350. Osun Jaca, Ismael	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
351. Padrosa Gili, Josep	Auterive, Haute-Garonne (31)	
352. Palacios López, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
353. Pardo Fuentes, Francisco	Évreux, Eure (27)	
354. Parés Peiges, Ramon	Montolieu, Aude (11)	
355. París Jofre, Xavier	Auterive, Haute-Garonne (31)	
356. Parrot Casanovas, Felip	Auterive, Haute-Garonne (31)	policia
357. Pastor Florit, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
358. Pedraja Barthe-Dejean, Máximo de la	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	

359. Pedraja Fernández de Castro, Daniel de la	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	
360. Peña Díaz, Antonio	Collioure, Pyrénées-Orientales (66)	
361. Pérez Aguirre, Antonio	Montolieu, Aude (11)	
362. Pérez Caballero, Honorio	Montolieu, Aude (11)	
363. Pérez Caravante, Antonio	Auterive, Haute-Garonne (31)	
364. Pérez Fernández de Castro, Santiago	Toulouse, Haute-Garonne (31)	
365. Pérez Guasch, Antonio	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	
366. Pérez Lecube, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
367. Pérez Rodríguez, Darío	Vernet-les-Bains, Pyrénées-Orientales (66)	
368. Pérez Trujillo, Domingo	Vincennes, Val-de-Marne (94)	comerciant
369. Perramon Canals, Salvador	Auterive, Haute-Garonne (31)	
370. Pich Ferrer, Francesc	Montolieu, Aude (11)	enginyer
371. Pintado Vidal, Enric	Auterive, Haute-Garonne (31)	
372. Pla Duix, Joan	Le Vernet, Ariège (09)	
373. Pla Fernández, Juan José	Paris (75)	
374. Pla Salleras, Enric	Auterive, Haute-Garonne (31)	flequer
375. Planas Bergadà, Eudald	Lyon, Rhône (69)	
376. Pol Alabart, Josep M	Auterive, Haute-Garonne (31)	
377. Polo Rodríguez, Luis	Auterive, Haute-Garonne (31)	
378. Pons Cubilles, Bartomeu	Auterive, Haute-Garonne (31)	
379. Pontones Hidalgo, Ramón	Auterive, Haute-Garonne (31)	pintor
380. Portugal Casuso, Nicolás	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	periodista
381. Poza Juncal, Laureano	Marseille, Bouches-du-Rhône (13)	professor
382. Pozo Rodríguez, Amador	Montolieu, Aude (11)	
383. Pozo Rodríguez, Pedro	Toulouse, Haute-Garonne (31)	
384. Pubillones Soto, Leandro	Biarritz, Pyrénées-Atlantiques (64)	periodista
385. Puig Mayor, Jaume	Montolieu, Aude (11)	
386. Pujol Montserrat, Joan	Paris (75)	
387. Quintana Aymà, Narcís	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
388. Quintana Cruz, Domingo	Paris (75)	

389. Quintanilla Prieto, Eleuterio	Canteleu, Seine-Maritime (76)	pedagog
390. Radresa Borràs, Emili	Marseille, Bouches-du-Rhône (13)	
391. Rafel Alemany, Antoni	Lyon, Rhône (69)	
392. Ramir Ballabriga, Fernando	Auterive, Haute-Garonne (31)	
393. Ramos Peñuela, Agustín	Auterive, Haute-Garonne (31)	
394. Ramos Sanz, Miquel	Auterive, Haute-Garonne (31)	
395. Revaque Garea, Jesús	Châtenay-Malabry, Hauts-de-Seine (92)	mestre
396. Reyes Duran, Pedro	Auterive, Haute-Garonne (31)	
397. Reyes Rodríguez, Ernesto	Bordeaux, Gironde (33)	
398. Ricart Cort, Enrique	Le Havre, Seine-Maritime (76)	
399. Rico Belestá, Carmelo	Vernet-les-Bains, Pyrénées-Orientales (66)	
400. Rico Martínez, Marcelino	Bordeaux, Gironde (33)	
401. Riera Maseras, Francesc	Paris (75)	polícia
402. Riera Massot, Joan	Marseille, Bouches-du-Rhône (13)	
403. Rifá Gálvez, Jaime	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	treballador del port
404. Rinós Billins, Crisóstomo	Auterive, Haute-Garonne (31)	
405. Ripoll Morell, Miquel	Vernet-les-Bains, Pyrénées-Orientales (66)	militar
406. Ripoll Saborit, Manuel	Nîmes, Gard (30)	industrial
407. Riqués Mòdol, Francesc (?)	Auterive, Haute-Garonne (31)	
408. Roales Fernández, Luis	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	
409. Robles Macías, Francisco	Bordeaux, Gironde (33)	
410. Robles Soler, Antonio	Bordeaux, Gironde (33)	
411. Roca Lletjós, Salvador	Mirepoix, Ariège (09)	catedràtic
412. Rodrigo Lavín, Cipriano	Toulouse, Haute-Garonne (31)	professor
413. Rodríguez Bernal, Salvador	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
414. Rodríguez Calleja, Antonio	Bordeaux, Gironde (33)	
415. Rodríguez González, César	Paris (75)	
416. Rodríguez López de Haro, José Luis	Melun, Seine-et-Marne (77)	

417. Rodríguez Menéndez, Antonio	Orléans, Loiret (45)	
418. Rodríguez Menéndez, Carlos	Orléans, Loiret (45)	
419. Rodríguez Menéndez, Nicolás	Auterive, Haute-Garonne (31)	actor
420. Rodríguez Papasseit, Joan	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	
421. Rodríguez Rguez. de Avecilla, Ceferino	Paris (75)	
422. Roger Femenia, Joaquim	Paris (75)	funcionari de Correus
423. Roldán Hernández, Carlos	Auterive, Haute-Garonne (31)	
424. Rolés Balaguer, Luis	Auterive, Haute-Garonne (31)	
425. Roma Horts, Fernando	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
426. Romero Jiménez, Carlos	Paris (75)	
427. Roquet Rocha, José	Auterive, Haute-Garonne (31)	
428. Ros Baldrich, Manuel	Auterive, Haute-Garonne (31)	empleat
429. Rosal Rico, Francisco	Palavas-les-Flots, Hérault (34)	militar
430. Rosell Jané, Ferran	Caussade, Tarn-et-Garonne (82)	metge
431. Rosich [Rebull], Leandro	Auterive, Haute-Garonne (31)	militar
432. Rovira González, Luis	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	
433. Rovira Luque, Enrique	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
434. Rubio Torres, Firmo	Bordeaux, Gironde (33)	industrial
435. Rufiandis Gumbau, Mateu	Auterive, Haute-Garonne (31)	
436. Ruiz Aguirre Cuadrado, Jesús	Narbonne, Aude (11)	
437. Ruiz del Río, Jesús	Paris (75)	advocat
438. Ruiz García, Roberto	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
439. Ruiz Gaya, Eduardo	Montolieu, Aude (11)	
440. Sáenz Morilla, Viriato	Montolieu, Aude (11)	
441. Sáez Sáez, Ignacio	Bayonne, Pyrénées-Atlantiques (64)	
442. Sagols Rudó, Joan	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	pagès

443. Salmerón Jiménez, Jerónimo	Auterive, Haute-Garonne (31)	
444. Salmerón López, Francisco	Maidières, Meurthe-et-Moselle (54)	
445. Saludas Franquet, Domènec	Auterive, Haute-Garonne (31)	
446. Sambola Mestres, Pere	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	
447. Sampelio Jáuregui, Domingo	Sète, Hérault (34)	
448. Sampere Colomer, Àngel	Saint-Valery-en-Caux, Seine-Maritime (76)	mestre
449. Sampere Giró, Horaci	Nîmes, Gard (30)	mestre
450. Sanahuja Soler, Ramon	Toulouse, Haute-Garonne (31)	advocat
451. Sánchez Álvarez, Camilo	Auterive, Haute-Garonne (31)	
452. Sánchez de León Maestre, Tomás	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
453. Sánchez Hernández, Santiago	Auterive, Haute-Garonne (31)	
454. Sánchez Llanes, Francisco	Barjols, Var (83)	
455. Sánchez Villacañas Pérez, Àngel	Auterive, Haute-Garonne (31)	empleat
456. Sánchez Zaragoza, Eugenio	Auterive, Haute-Garonne (31)	
457. Sanchis Pla, Abelard	Saint-Jean-aux-Bois, Oise (60)	mestre
458. Sanmartín Hernández, Luis	Auterive, Haute-Garonne (31)	
459. Santa García, Enrique	Biarritz, Pyrénées-Atlantiques (64)	
460. Santaló Sors, Marcel	Auterive, Haute-Garonne (31)	catedràtic
461. Santana Martínez, José	Carcenac-Peyralès, Aveyron (12)	militar
462. Santos Rodríguez, José	Bordeaux, Gironde (33)	
463. Sanz de Frutos, José	Narbonne, Aude (11)	
464. Sarmiento González, Àngel	Caussade, Tarn-et-Garonne (82)	pagès
465. Sarries Curtit, Ramon	Auterive, Haute-Garonne (31)	
466. Serra Crespo, Frederic	Auterive, Haute-Garonne (31)	
467. Serra Crespo, Josep	Auterive, Haute-Garonne (31)	professor
468. Serrano Caso, Lorenzo	Paris (75)	
469. Simal Herráez, José M.	Lyon, Rhône (69)	
470. Solà Fernández, Pere	Montolieu, Aude (11)	

471. Soler Gil, Francisco	Auterive, Haute-Garonne (31)	
472. Soler Valentín, Josep	Auterive, Haute-Garonne (31)	
473. Subirats Boy, Jaume	Auterive, Haute-Garonne (31)	
474. Talanquer López, Fabián	Gimont, Gers (32)	
475. Talayero Gordo, Antonio	Montauban, Tarn-et-Garonne (82)	químic
476. Tejedor Ferrer, Nicolás	Auterive, Haute-Garonne (31)	
477. Terés Nusas, Luis	Montolieu, Aude (11)	
478. Termes Vilaplana, Joaquim	Orléans, Loiret (45)	
479. Tey Garriga, Andreu	Vaux-le-Pénil, Seine-et-Marne (77)	músic
480. Toledo Cusidor, Justo	Montolieu, Aude (11)	
481. Tolosa Echegaray, Santos	Bordeaux, Gironde (33)	
482. Torrente Duran, José	Auterive, Haute-Garonne (31)	comerciant
483. Torrente Fortuño, Vicente	Paris (75)	
484. Torres Cortés, Juan	Auterive, Haute-Garonne (31)	
485. Torrijos Pineda, Fernando	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
486. Trallero Bremond, Gabriel	Sète, Hérault (34)	odontòleg
487. Tresens Juan, Joan	Auterive, Haute-Garonne (31)	
488. Troyano Tocón, Alfonso	Auterive, Haute-Garonne (31)	
489. Turon Pujals, Conrad	Pornic, Loire-Atlantique (44)	
490. Tusó Temprado, Tomàs	Lyon, Rhône (69)	metge
491. Umbert Santos, Lluís	Vic-Fezensac, Gers (32)	periodista
492. Urmeleta Solá, Francisco	Auterive, Haute-Garonne (31)	
493. Urquizo Falcó, Emilio	Auterive, Haute-Garonne (31)	
494. Utge Carreras, Marcos	Montolieu, Aude (11)	
495. Valencia Negro, Luis	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	metge
496. Valiente Tomás, Octavio	Toulouse, Haute-Garonne (31)	
497. Vallejo Gutiérrez, Víctor	Auterive, Haute-Garonne (31)	
498. Vallès Vilà, Joan	Auterive, Haute-Garonne (31)	
499. Valls Fernández, Pedro	Lyon, Rhône (69)	
500. VallVerdun Baró, Francesc	Auterive, Haute-Garonne (31)	
501. Vatré del Pozo, Federico	Toulouse, Haute-Garonne (31)	
502. Vega Ruiz, José	Toulouse, Haute-Garonne (31)	
503. Velasco Corrales, Joaquín	Melun, Seine-et-Marne (77)	

504. Velilla Sarasola, Abel	Toulouse, Haute-Garonne (31)	advocat
505. Ventosa Roig, Joan	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	farmacèutic
506. Ventura Arenas, Antoni	Nîmes, Gard (30)	
507. Ventura Rodríguez, Martirián	Auterive, Haute-Garonne (31)	
508. Vera Fernández de Córdoba, Francisco	Lyon, Rhône (69)	professor
509. Vergel Millano, Dolores	Toulouse, Haute-Garonne (31)	
510. Viana Viana, Gabino	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
511. Vico de Cospedal, Emiliano	Toulouse, Haute-Garonne (31)	comerciant
512. Vidal Llecha, José	Lyon, Rhône (69)	advocat
513. Viéitez Losada, Manuel	Bordeaux, Gironde (33)	
514. Vila Romeu, Ricard	Auterive, Haute-Garonne (31)	practicant
515. Vilanova Carsi, Vicente	Nérac, Lot-et-Garonne (47)	
516. Villafranca Losarcos, José M.	Canteleu, Seine-Maritime (76)	
517. Villalobos Chaves, Juan	Auterive, Haute-Garonne (31)	industrial
518. Villanueva Viejo, Leoncio	Bordeaux, Gironde (33)	comerciant
519. Villapalos Camino, Mariano	Saint-Bauzille-de-Putois, Hérault (34)	
520. Villaverde Rey, Elpidio	Bordeaux, Gironde (33)	industrial
521. Villegas Alonso, Rodrigo	Auterive, Haute-Garonne (31)	
522. Villesid Rusell, Jaime	Paris (75)	
523. Villesid Rusell, José	Paris (75)	
524. Vizcaino Rubio, Francisco	Saint-Hippolyte-du-Fort, Gard (30)	
525. Xammar Sala, Josep M.	Perpignan, Pyrénées-Orientales (66)	advocat

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- BARRULL, J. (1986): *Les comarques de Lleida durant la Segona República (1930-1936)*, L'Avenç, Barcelona.
- CLARA, J. (1987): *Els fills de la llum. Els francmaçons de les comarques gironines (1811-1987)*, Carles Vallès, Figueres.
- CLARA, J. (1989): "Sobre la maçoneria tarragonina de la II República", a Institut d'Estudis Vallencs (ed.): XXXV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de Catalunya, vol. II, Institut d'Estudis Vallencs, Valls: 243-249.
- CLARA, J. (2002): *La primera oposició al franquisme. Els grups clandestins a la demarcació de Girona (1939-1950)*, Cercle d'Estudis Històrics i Socials, Girona.
- CRUZ, J. I. (1993): "Solidaridad y exilio. La masonería española en América", a FERRER BENIMELI, J. A. (coord.): *Masonería Española y América*, vol. I, Centro de Estudios de la Masonería Española, Saragossa: 533-550.
- CUESTA, J.; BERMEJO, B. (coords.) (1996): *Emigración y exilio. Españoles en Francia, 1936-1946*, Eudema, Madrid.
- DOMERGUE, L. (ed.) (1999): *L'exil républicain espagnol à Toulouse 1939-1999*, Presses Universitaires du Mirail, Toulouse.
- DREYFUS-ARMAND, G. (2000): *El exilio de los republicanos españoles en Francia. De la Guerra Civil a la muerte de Franco*, Crítica, Barcelona.
- FERRER BENIMELI, J. A. (1980): *Masonería española contemporánea. Vol. 2. Desde 1868 hasta nuestros días*, Siglo XXI, Madrid.
- MONTSENY, F. (1969): *Pasión y muerte de los españoles en Francia*, Espoir, Toulouse.
- ORTIZ ALVEAR, N. (2007): *Mujeres masonas en España. Diccionario biográfico (1868-1939)*, Ediciones Idea, Santa Cruz de Tenerife.
- PAZ SÁNCHEZ, M. de (2004): *Militares masones de España. Diccionario biográfico del siglo XX*, Centro Francisco Tomás y Valiente, UNED Alzira-Valencia, Fundación Instituto de Historia Social, València.
- PESCHANSKI, D. (2002): *La France des champs. L'internement 1938-1946*, Gallimard, París.
- PIKE, D. W. (1969): *Vae victis! Los republicanos españoles refugiados en Francia, 1939-1944*, Ruedo Ibérico, París.
- RAFANEAU-BOJ, Marie-Claude (1993): *Los campos de concentración de los refugiados españoles en Francia (1939-1945)*, Omega, Barcelona.
- ROVIRA I VIRGILI, Antoni (1976): *Els darrers dies de la Catalunya republicana*, Curial, Barcelona.